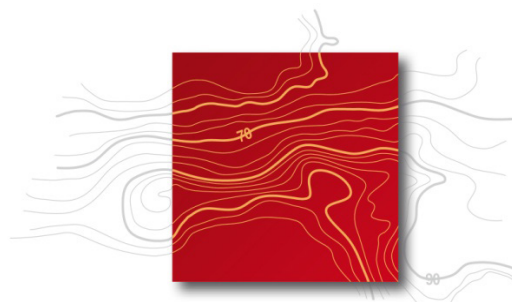




INVENTERINGSRAPPORT

Raseborg

Arkeologisk inventering över general- och detaljplaneområden
belägna inom Raseborgs stads område, delområde 4 (Mustio, Antaskogen)
30.5.2013



KULTURMILJÖVÅRD | ARKEOLOGISKA FÄLTJÄNSTER
Vesa Laulumaa

Sammanfattning

Den 27–31 maj 2013 gjordes på sex olika områden i Raseborg arkeologiska inventeringar kring general- och detaljplaneringen. Forskare Vesa Laulumaa från Museiverkets Arkeologiska fälttjänster var inventerare.

Rapporten behandlar delområde 4 i Svartå. Områdets areal är 81 hektar. Området inventerades den 30 maj 2013. Man kände inte till några fornlämningar i området från förut och hittade inga vid inventeringen. Inventeringsområdets strandhöjder hänför sig till den tidiga stenåldern och utifrån inventeringar som gjorts tidigare i Västra Nyland är den arkeologiska potentialen som anknyter till skedet ifråga liten. I inventeringen försökte man hitta spår av en väg eller stig som enligt Kungens kartverk skulle ha gått igenom området men ingenting med anknytning till detta noterades.

Innehållsförteckning

Sammanfattning

Arkivinformation

1. Inledning	1
2. Inventeringsområdet och dess historia	1
3. Inventeringens förlopp och resultat	2
4. Bildförteckning	3
5. Källförteckning	3

Bilagor

Bilaga 1. Inventeringsområdena

Bilaga 2. Delområdet 4

Arkivinformation

Undersökning: Arkeologisk inventering över general- och detaljplaneområden belägna inom Raseborgs stads område, delområde 3

Undersökningen genomfördes av: Vesa Laulumaa/ Museiverket, Avdelningen för kulturmiljövård, Arkeologiska fälttjänster

Undersökningen beställdes av: Raseborgs stadsplaneringsenhet, Torggatan 8, 10300 Karis

Det undersökta områdets omfattning 6,8 km²

Fältarbetstid: 30.5.2013

Fynd: -

Fotgrafier: AKDG3180:1–2

Den ursprungliga undersökningsrapporten finns i Museiverkets arkiv, Sturegatan 2a, 00100 Helsingfors. Det har skickats kopior till arbetets beställare och till Västra Nylands landskapsmuseum.

1. Inledning

Raseborgs stads stadsplaneringsavdelning behöver arkeologiska inventeringar som utgångsinformation för general- och detaljplaneringen på olika håll i Raseborg (se bilaga 1). Staden valde på basis av en offert Museiverkets Arkeologiska fälttjänster till att genomföra arbetet, forskare Vesa Laulumaa tjänstgjorde som inventerare.

Fälttjänsternas offert bestod av två uppgiftshelheter. Uppgiftshelhet 1 omfattar en total areal på 979 hektar och inbegriper områdena 1a och 2-6 som inventerades 27–31 maj 2013. Uppgiftshelhet 2 är området 1b, vars totala areal är 1 700 hektar. Ursprungligen hade beställaren uppgett att uppgiftshelhet 2 genomförs först år 2014, men på beställarens önskan genomfördes helheten redan 13–19 juni 2013. För varje delområde upprättas en separat rapport.

Av de inventerade områdena är områdena 1a och 1b generalplaneområden och områdena 2–6 detaljplaneområden. Enligt offertförfrågan omfattade inventeringen inte sådana bebyggda miljöer och områden för vilka man har upprättat kompletta och uppdaterade inventeringar. Inventeringarna genomfördes under efterlevnad av kvalitetsanvisningarna om arkeologiska fältarbeten i Finland.

2. Inventeringsområdet och dess undersökningshistoria

Inventeringens delområde 4 är ett detaljplaneområde i Antaskogen i Svartå. Detaljplaneområdet är 81 hektar. Det är triangelformat och gränsar i söder till järnvägen och i norr går gränsen vid en kraftledning på ett åkerfält. Inventeringsområdet är en del av Salpausselkä som bildades i slutet av istiden och det ligger främst 45–60 meter över havet. Områdets strandskeden hänför sig således till den tidiga mesolitiska stenåldern. Områdets jordmån är främst sand, på de högsta platserna finns även lite berg. Växtligheten är torr mo där det huvudsakligen växer tall.

I området observerades inga fornlämningar under de arkeologiska inventeringar som utfördes i Karis åren 1981–1983 (Anna-Liisa Hirviluoto och Esa Suominen) och år 1996 (Sirkka-Liisa Seppälä).

3. Inventerings förlopp och resultat

Under förberedelserna av inventeringen genomgicks tidigare undersökningsrapporter, kartmaterial över den historiska tiden, verk om socknen samt informationen i fornminnesregistret. För den förhistoriska tiden är Museiverkets fornminnesregister det viktigaste källmaterialet. Områdenas förhistoriska potential undersöktes dessutom genom att rekonstruera havsstrandens olika skeden.

Ett viktigt material kring de medeltida och historiska objekten är platsdatamaterialet som Anna Riionheimo har samlat för Nylands förbund och som också var tillgängligt i elektronisk form. Samlingen omfattar en avsevärd mängd platsdatamaterial över den historiska tiden, bland annat lokalisering av bytomter från 1560-talet samt innehållet i Kungens kartverk 1776–1805. En inventering av medeltida fornlämningar i Västra Nyland som gjordes under ledning av Georg Haggrén år 2007 utgör även ett viktigt bakgrundsmaterial vid inventeringen av medeltida och historiska objekt.

Vid planeringen av inventeringen utnyttjades också Lantmäteriverkets material från flyglaserskanningar. Det var till stor nytta vid fjärrkarteringen av fornlämningarna och även för att förstå störningar (t.ex. grusgropar, terrasseringar) som orsakats av senare markanvändning.

Under inventeringen över delområde 4 genomströvade man området heltäckande. Inventeringsobservationerna baserar sig främst på visuella undersökningar i terrängen. Särskilt områden med bruten markyta undersöktes närmare. Sådana platser är i allmänhet de bästa då man vill hitta boplatser från stenåldern. På vissa platser gjordes också borrhningar i marken, till exempel åldern av gropar som upptäcktes under inventeringen uppskattades med hjälp av jordmånsprofiler som togs genom borrhningar. I Kungens kartverk har märkts ut ett par stigar där man försökte söka efter spår. I området finns i dag några körspår men det går inte att med säkerhet säga om något av dem följer de rutten som syns på kartan.

Vid inventeringen hittades inga fornlämningar. I det stora hela bedömdes den arkeologiska potentialen i delområde 4 vara liten. Området ligger ganska högt, ungefär 45–65 meter över havet och strandskedena hänför sig till den tidiga stenåldern. Utifrån tidigare arkeologiska inventeringar i Raseborgs område känner man just inte till objekt på motsvarande ställen. Den blåsiga och smala udden som under stenåldern sträckte sig långt ut till havs lockade då inga andra än tillfälliga lägerbesökare. För boplatser under brons- och järnåldern, medeltiden och den historiska tiden har det sandiga och delvis bergiga området varit för kargt.

Helsingfors den 17 januari 2014

Vesa Laulumaa

4. Bildförteckning

Fotograf: Vesa Laulumaa

AKDG3180:1 Raseborg, Svartå. Vy över inventeringsområdets mellersta del mot norr.

AKDG3180:2 Raseborg, Svartå. Norra delen av inventeringsområdet. Fotograferat från norr.

5. Källförteckning

Tryckta källor

Alanen, Timo ja Kepsu, Sauli 1989: *Kuninkaan kartasto Suomesta 1776–1805*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere.

Uudenmaan liitto, Anna Riionheimo 2011: *Näkymiä maakunnan maisemahistoriaan – Uudenmaan paikkatietoaineistot*. Uudenmaan liiton julkaisuja E 113-2011.

Arkivkällor (alla källor finns i Museiverkets arkiv, Sturegatan 2, Helsingfors)

Haggrén, Georg, Heinonen Tuuli ja Terävä Elina 2007: Keskiaikaisten muinaisjäännösten inventointi Läntisellä Uudellamaalla (Inkoo, Karjaa, Kirkkonummi, Pohja, Siuntio, Tammisaari)

Hirviluoto, Anna-Liisa ja Suominen, Esa 1981–1983: Karjaa. Inventointi. Museovirasto. Arkeologian osasto.

Seppälä, Sirkka-Liisa 1996: Karjaan inventointi. Museovirasto. Arkeologian osasto.

Webbkällor

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto <http://digi.narc.fi>

Heikki Rantatupa, Historialliset kartat <http://vanhakartta.fi>

Paikkatietoikkuna, <http://www.paikkatietoikkuna.fi>

Maanmittauslaitos. Avoimien aineistojen tiedostopalvelu. <http://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata>

